

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

ДОКЛАД

Общ законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, изготвен на основание чл. 78, ал. 2 от ПОДНС въз основа на приетите на първо гласуване законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 502-01-39, внесен от Министерския съвет на 26.05.2015 г. и законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 554-01-40, внесен от Радан Миленов Кънев и група народни представители на 26.02.2015 г.

Проект!
Второ гласуване

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

(обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. - бр. 55 от 2000 г., изм. и доп., бр. 64 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59, 68, 76, 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г., бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г., бр. 16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г., Решение № 7 на Конституционния съд от 2011 г. - бр. 45 от 2011 г., бр. 60, 77 и 100 от 2011 г., бр. 7, 21, 38, 40, 44, 58, 81, 89, 94 и 99 от 2012 г., бр. 15, 20, 70, 98, 104, 106, 109 и 111 от 2013 г., бр. 1, 18, 27, 35, 53 и 107 от 2014 г., бр. 12, 14 и 22 от 2015 г.)

§ 1. В чл. 2 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2:

а) създава се нова т. 3:

„3. фонд „Пенсии за лицата по чл. 69” за инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт;”

б) досегашните т. 3 и 4 стават съответно т. 4 и 5.

2. В ал. 3 след думата „Пенсии” се поставя запетая и се добавя „Пенсии за лицата по чл. 69” и думите „и „Безработица” се заменят с „Безработица” и Учителски пенсионен фонд”.

3. Създава се ал. 6:

„(6) Учителите се осигуряват за старост и в Учителския пенсионен фонд с отделна осигурителна вноска.“

§ 2. В чл. 4а, ал. 3 се създават т. 6 и 7:

„6. за морските лица, направили избор по чл. 4б, ал. 1, увеличената осигурителна вноска във фонд „Пенсии“ е с размера на вноската по чл. 157, ал. 1, т. 1;

7. за морските лица, направили избор по чл. 4в, ал. 1, увеличената осигурителна вноска във фонд „Пенсии“ е със съответния размер на вноската по чл. 157, ал. 1, т. 2.“

§ 3. Член 4б се изменя така:

„Избор за промяна на осигуряване от допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“ и във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“

Чл. 4б. (1) Осигурените в универсален пенсионен фонд лица имат право да изберат да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, с увеличена осигурителна вноска в размера на осигурителната вноска за универсален пенсионен фонд не по-късно от 5 години преди възрастта по чл. 68, ал. 1 и ако не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

(2) Лицата по ал. 1 могат да упражнят правото си на избор след изтичане на 1 година от избора по чл. 124а.

(3) Осигуряването на лицата по реда на ал. 1 възниква от първо число на месеца, следващ месеца на избора.

(4) Изборът на осигуряване, редът и начинът за събиране и разпределение на увеличената осигурителна вноска за лицата по ал. 1 се уреждат с наредбата по чл. 179, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.“

§ 4. Създава се чл. 4в:

„Избор за промяна на осигуряване от допълнително задължително пенсионно осигуряване в професионален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“

Чл. 4в. (1) Осигурените в професионален пенсионен фонд лица имат право еднократно да променят осигуряването си от професионален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“ с увеличена осигурителна вноска в размера на осигурителните вноски по чл. 157, ал. 1, т. 2, ако не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст или професионална пенсия за ранно пенсиониране.

(2) Изборът на осигуряване, редът и начинът за събиране и разпределение на увеличената осигурителна вноска за лицата по ал. 1 се уреждат с наредбата по чл. 179, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.“

§ 5. В чл. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 1 думите „за фонд „Пенсии““ се заменят със „за фонд „Пенсии“, съответно за фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“;

б) в т. 2 думите „за фонд „Пенсии““ се заменят със „за фонд „Пенсии“, съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“;

в) точка 4 се изменя така:

„4. Осигурителната вноска за фонд „Пенсии“ се увеличава, както следва:

а) от 1 януари 2017 г. – с 1 процентен пункт, от който 0,56 за сметка на осигурителя и 0,44 за сметка на осигуреното лице;

б) от 1 януари 2018 г. – с 1 процентен пункт, от който 0,56 за сметка на осигурителя и 0,44 за сметка на осигуреното лице.“

2. В ал. 3 се създават т. 10 и 11:

„10. за лицата по чл. 4б, ал. 1, които са избрали да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, увеличената осигурителна вноска във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, е с размера на вноската по чл. 157, ал. 1, т. 1. Вноската се разпределя между осигурителя и осигуреното лице в размерите по чл. 157, ал. 3;

11. за лицата по чл. 4в, ал. 1, които са избрали да променят осигуряването си от професионален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, увеличената осигурителна вноска във фонд „Пенсии“ е с размера на вноската по чл. 157, ал. 1, т. 2.“

3. Създава се нова ал. 7:

„(7) Осигурителната вноска за Учителския пенсионен фонд е в размер 4,3 на сто и е изцяло за сметка на осигурителя.

4. Досегашната ал. 7 става ал. 8.

5. Досегашната ал. 8 става ал. 9 и в нея думите „ал. 7“ се заменят с „ал. 8“.

6. Досегашните ал. 9 и 10 стават съответно ал. 10 и 11.

7. Досегашната ал. 11 става ал. 12 и в нея след думите фонд „Пенсии“ се поставя запетая и се добавя „съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

8. Досегашните ал. 12 и 13 стават съответно ал. 13 и 14.

9. Досегашната ал. 14 става ал. 15 и в нея думите „ал. 8“ се заменят с „ал. 9“.

10. Досегашната ал. 15 става ал. 16.

§ 6. В чл. 9 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 5 след думите фонд „Пенсии“ се поставя запетая и се добавя „съответно фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

2. Алинеи 8, 9 и 10 се отменят.

§ 7. В чл. 18, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова т. 2:

„2. фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“;”.

2. Досегашните т. 2-5 стават съответно т. 3-6.

§ 8. Създава се чл. 20а:

„Учителски пенсионен фонд

Чл. 20а. (1) Годишният бюджет на Учителския пенсионен фонд се приема със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година като приложение към него и не се включва в консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване.

(2) В случай че Законът за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година не бъде приет от Народното събрание до началото на бюджетната

година, приходите на Учителския пенсионен фонд се събират и разходите се извършват съобразно действащата нормативна уредба.

(3) Набраните средства в Учителския пенсионен фонд се разходват за изплащане на пенсиите и добавките по чл. 69в.

(4) Временно свободните средства на Учителския пенсионен фонд могат да се влагат при условията и по реда на чл. 28.

(5) Първостепенен разпоредител със средствата на Учителския пенсионен фонд е управителят на Националния осигурителен институт, а второстепенни разпоредители са ръководителите на териториалните поделения на Националния осигурителен институт.”

§ 9. Член 22а се изменя така:

„Приходи по фонд „Пенсии за лицата по чл. 69”

Чл. 22а. Средствата по фонд „Пенсии за лицата по чл. 69” се набират от:

1. осигурителни вноски за лицата по чл. 69;
2. трансфер от държавния бюджет в размер 12 на сто върху сбора на осигурителните доходи на лицата по чл. 69 за календарната година;
3. трансфери, предвидени в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година;
4. лихви и дивиденди.”

§ 10. Член 22б се изменя така:

„Разходи по фонд „Пенсии за лицата по чл. 69”

Чл. 22б. Средствата по фонд „Пенсии за лицата по чл. 69” се разходват за:

1. изплащане на пенсии за осигурителен стаж и възраст, пенсии за инвалидност поради общо заболяване и добавките към тях на лицата по чл. 69;
2. осъвременяване на пенсиите по т. 1.”

§ 11. Създава се чл. 22в:

„Приходи по фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност”

Чл. 22в. Средствата по фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност” се набират от:

1. трансфери от държавния бюджет за:
  - а) изплащане на пенсии, за които не се дължат осигурителни вноски, и за индексациите, компенсациите и добавките към тях;
  - б) добавки към пенсиите на ветераните от войните;
  - в) добавки по чл. 84, определени от пенсиите по буква „а”;
  - г) добавки към пенсиите, определени със Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица;
2. такси, определени с тарифа на Министерския съвет;
3. лихви и дивиденди;
4. дарения и завещания.”

§ 12. Създава се чл. 22г:

„Разходи по фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност“

Чл. 22г. (1) Средствата по фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност“ се разходват за изплащане на:

1. пенсии за военна инвалидност;
2. пенсии за гражданска инвалидност;
3. социални пенсии за старост;
4. социални пенсии за инвалидност;
5. пенсии за особени заслуги;
6. персонални пенсии;
7. добавки към пенсиите на ветераните от войните;
8. добавки към пенсиите по Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресирани лица;
9. добавки по чл. 84, определени от пенсии, за които не се дължат осигурителни вноски;
10. индексации и компенсации към пенсиите и добавките по т. 1-9;
11. помощи за профилактика и рехабилитация.

(2) Средствата по фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност“ се разходват и за изплащане на пенсии, за които не се дължат осигурителни вноски, по отменените Закон за пенсиите и Закон за общественото осигуряване, както и за индексациите, компенсациите и добавките към тях.“

§ 13. В чл. 36, ал. 1 т. 2 се изменя така:

„2. утвърждава проектите на годишния бюджет на държавното обществено осигуряване, годишния бюджет на Учителския пенсионен фонд и отчетите им;“.

§ 14. В чл. 37, ал. 5, т. 3 букви „а“ и „б“ се изменят така:

„а) проектите за бюджета на държавното обществено осигуряване и бюджета на Учителския пенсионен фонд;

б) проектите за отчет за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване и отчет за изпълнението на Учителския пенсионен фонд;“.

§ 15. В чл. 54м, ал. 2 думите „чл. 6, ал. 8“ се заменят с „чл. 6, ал. 9“.

§ 16. Член 68 се изменя така:

„Придобиване право на пенсия

Чл. 68. (1) Право на пенсия за осигурителен стаж и възраст се придобива при навършване на възраст 60 години и 10 месеца от жените и 63 години и 10 месеца от мъжете и осигурителен стаж 35 години и 2 месеца за жените и 38 години и 2 месеца за мъжете. От 31 декември 2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година, както следва:

1. до 31 декември 2029 г. възрастта за жените се увеличава с по 2 месеца за всяка календарна година, а от 1 януари 2030 г. - с по 3 месеца за всяка календарна година до достигане на 65-годишна възраст;

2. до 31 декември 2017 г. възрастта за мъжете се увеличава с 2 месеца, а от 1 януари 2018 г. - с по 1 месец за всяка календарна година до достигане на 65-годишна възраст.

(2) От 31 декември 2016 г. осигурителният стаж по ал. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на осигурителен стаж 37 години за жените и 40 години за мъжете.

(3) В случай че лицата нямат право на пенсия по ал. 1 и 2, до 31 декември 2016 г. те придобиват право на пенсия при навършване на възраст 65 години и 10 месеца за жените и мъжете и най-малко 15 години действителен осигурителен стаж. От 31 декември 2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на 67-годишна възраст.

(4) След 31 декември 2037 г. възрастта по ал. 1 се обвързва с нарастването на средната продължителност на живота.”

§ 17. Създава се чл. 68а:

„Пенсия за осигурителен стаж и възраст в намален размер

Чл. 68а. (1) Лицата, които имат изискуемия им осигурителен стаж по чл. 68, ал. 2, могат по тяхно желание да се пенсионира до една година по-рано от възрастта им по чл. 68, ал. 1. Пенсията се отпуска от датата на заявлението и се изплаща в намален размер пожизнено.

(2) Лицата, на които е отпусната пенсия по ал. 1, нямат право на пенсия по чл. 68, ал. 1-3.”

§ 18. В чл. 69 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „освобождаване от служба независимо от възрастта им” се заменят с „навършване на възраст 52 години и 10 месеца и”.

2. Алинеи 2 и 3 се изменят така:

„(2) Държавните служители по Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за специалните разузнавателни средства и по Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, държавните служители по чл. 11 от Закона за пощенските услуги, държавните служители, осъществяващи дейността по охрана на съдебната власт по чл. 391 от Закона за съдебната власт, следователите и младши следователите придобиват право на пенсия при навършване на възраст 52 години и 10 месеца и при 27 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени като държавни служители по посочените закони, по Закона за Държавна агенция „Национална сигурност” и като военнослужещи по Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България или като следователи и младши следователи.

(3) Държавните служители по Закона за Държавна агенция „Национална сигурност” придобиват право на пенсия при навършване на възраст 52 години и 10

месеца и при 27 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени по Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“, на военна служба или по законите по ал. 2.

3. В ал. 4 думите „уволнение, независимо от възрастта им“ се заменят с „навършване на възраст 42 години и 10 месеца“.

4. Алинея 6 се изменя така:

„(6) Служителите в Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ на Министерството на вътрешните работи, изпълняващи някои от дейностите по чл. 17, ал. 2, т. 6 от Закона за Министерството на вътрешните работи, придобиват право на пенсия при навършване на възраст 52 години и 10 месеца и при 27 години общ осигурителен стаж, от които две трети действително изслужени в системата на гражданска защита.“

5. В ал. 7 думите „прекратяване на правоотношението, независимо от възрастта“ се заменят с „навършване на възраст 42 години и 10 месеца“.

6. Създават се ал. 9 и 10:

„(9) От 31 декември 2016 г. възрастта за лицата по ал. 1-7 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на 55-годишна възраст за лицата по ал. 1, 2, 3 и 6 и до 45-годишна възраст за лицата по ал. 4 и 7.

(10) Право на пенсия при условията на предходните алинеи имат и лицата, които са изпълнявали военна или държавна служба по законите по ал. 1-3, лицата, които са били на длъжностите по ал. 4 и 7, и служителите, които са извършвали дейностите по ал. 6.”

§ 19. Член 69а се изменя така:

„Придобиване право на пенсия от балерини, балетисти и танцьори с осигурителен стаж в културни организации

Чл. 69а. (1) Лицата, които имат осигурителен стаж 25 години на длъжност балерина, балетист или танцьор в културни организации, придобиват право на пенсия при навършване на възраст 42 години и 10 месеца.

(2) От 31 декември 2016 г. възрастта за лицата по ал. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на 45-годишна възраст.”

§ 20. Създават се чл. 69б и 69в:

„Придобиване право на пенсия от лицата, работещи при условията на първа и втора категория труд

Чл. 69б. (1) Лицата, които са работили 10 години при условията на първа категория труд могат да се пенсионират, ако не са придобили право на пенсия по чл. 168 или когато са променили осигуряването си по чл. 4в и са:

1. навършили възраст до 31 декември 2015 г. 47 години и 8 месеца за жените и 52 години и 8 месеца за мъжете и имат сбор от осигурителен стаж и възраст 94 за жените и 100 за мъжете;

2. от 31 декември 2015 г. възрастта по т. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца за мъжете и с по 4 месеца за жените до достигане на 55-годишна възраст.

(2) Лицата, които са работили 15 години при условията на втора категория труд, могат да се пенсионират, ако не са придобили право на пенсия по чл. 168 или когато са променили осигуряването си по чл. 4в и са:

1. навършили възраст до 31 декември 2015 г. 52 години и 8 месеца за жените и 57 години и 8 месеца за мъжете и имат сбор от осигурителен стаж и възраст 94 за жените и 100 за мъжете;

2. от 31 декември 2015 г. възрастта по т. 1 се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с по 2 месеца за мъжете и с по 4 месеца за жените до достигане на 60-годишна възраст.

(3) Лицата, които до 31 декември 2015 г. имат 10 години осигурителен стаж, положен при условията на чл. 104, ал. 3, могат да се пенсионират преди навършване на възрастта по чл. 68, при условие че имат сбор от възрастта и осигурителен стаж 90 и 52-годишна възраст за мъжете и 47-годишна възраст за жените. От 31 декември 2015 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година с 4 месеца до достигане на 55-годишна възраст за мъжете и за жените.

(4) Ако трудовият договор на лицата, които работят при условията на чл. 104, ал. 3, бъде прекратен на основание чл. 328, ал. 1, т. 1 и 2 от Кодекса на труда, те могат да се пенсионират до 31 декември 2015 г. включително, не по-рано от навършване на 45-годишна възраст и ако имат сбор от осигурителен стаж и възраст 90 и 10 години осигурителен стаж, положен при условията на чл. 104, ал. 3. От 31 декември 2015 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следващата календарна година с по 4 месеца до достигане на 50-годишна възраст за мъжете и жените.

(5) В случай че лицето е упражнило правото на пенсия по ал. 4, то не може да сключва трудов договор за работа при условията на първа категория труд до навършване на възрастта му по чл. 69б, ал. 1 или по чл. 168, ал. 1, т. 1.

(6) За преценяване правото на пенсия по ал. 2 осигурителният стаж от първа категория труд допълва осигурителния стаж от втора категория труд без превръщане.

(7) Когато лицата по ал. 1, 2, 3 и 4, които не са придобили право на пенсия по чл. 168, поискат да им бъде отпусната пенсия от държавното обществено осигуряване, едновременно със заявлението за отпускане на пенсия те подават и заявление, с което искат средствата по индивидуалната им партида в професионалния пенсионен фонд да се прехвърлят във фонд „Пенсии” на държавното обществено осигуряване. Заявлението за прехвърляне се подава чрез териториално поделение на Националния осигурителен институт до съответното пенсионноосигурително дружество, управляващо пенсионноосигурителния фонд, едновременно с подаване на заявлението за отпускане на пенсия от държавното обществено осигуряване. В 7-дневен срок от отпускане на пенсията териториалното поделение на Националния осигурителен институт изпраща заявлението на пенсионноосигурителното дружество.

(8) В случаите по ал. 7 пенсионноосигурителното дружество превежда средствата във фонд „Пенсии” на държавното обществено осигуряване в едномесечен срок от

получаване на заявлението. Когато в индивидуалната партия няма натрупани средства, пенсионноосигурителното дружество уведомява Националния осигурителен институт.

Придобиване право на пенсия от учителите

Чл. 69в. (1) Учителите придобиват право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при навършване на възраст 57 години и 10 месеца от жените и 60 години и 10 месеца от мъжете и учителски осигурителен стаж 25 години и 8 месеца за жените и 30 години и 8 месеца за мъжете. От 31 декември 2016 г. възрастта се увеличава от първия ден на всяка следваща календарна година, както следва:

1. до 31 декември 2029 г. възрастта за жените се увеличава с по 2 месеца за всяка календарна година, а от 1 януари 2030 г. - с по 3 месеца за всяка календарна година до достигане на 62-годишна възраст;

2. до 31 декември 2017 г. възрастта за мъжете се увеличава с по 2 месеца за всяка календарна година, а от 1 януари 2018 г. - с по 1 месец за всяка календарна година до достигане на 62-годишна възраст.

(2) На лицата по ал. 1 се изплаща срочна пенсия за ранно пенсиониране от Учителския пенсионен фонд в размер, определен по реда на чл. 70 и намален с 0,1 на сто за всеки месец, недостигащ на лицето до навършване на възрастта му за придобиване право на пенсия по чл. 68, ал. 1.

(3) На учителите, които са придобили право на пенсия при условията на ал. 1 и се пенсионирали при условията на чл. 68, ал. 1 и 2, се изплащат пенсии за осигурителен стаж и възраст от фонд „Пенсии“ и добавка от учителския пенсионен фонд в размер 0,33 на сто от пенсията за всеки месец, за който има осигурителна вноска във фонда след придобиване право на пенсия по ал. 1.

(4) На учителите, които имат изискуемия по ал. 1 учителски осигурителен стаж и се пенсионирали след навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1, се изплаща пенсия в пълен размер от Учителския пенсионен фонд до навършване на възрастта по чл. 68, ал. 3. След навършване на възрастта по чл. 68, ал. 3 пенсията се изплаща за сметка на фонд „Пенсии“.

(5) Лицата, които заемат учителски длъжности, и зачитането на осигурителния стаж за учителски по смисъла на този кодекс се определят с наредбата по чл. 106.”

§ 21. В чл. 70 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) изречение първо се изменя така:

„Размерът на пенсията за осигурителен стаж и възраст се определя, като доходът, от който се изчислява пенсията, се умножи със сумата, образувана от: по процент 1,1 на сто за всяка година осигурителен стаж и съответната пропорционална част от процента за месеците осигурителен стаж.“;

б) създават се нови изречения второ и трето:

„След 31 декември 2016 г. процентът за всяка година осигурителен стаж нараства от първо число на всяка следваща календарна година с процент, равен или по-голям от

процента по чл. 100, ал. 1, до достигане на 1,5. Процентът се определя ежегодно със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година.“;

в) досегашните изречения второ и трето стават съответно изречение четвърто и пето.

2. В ал. 3 се създава изречение второ:

„За пенсиите, отпуснати с начална дата след 31 декември 2018 г., индивидуалният коефициент се изчислява от осигурителния доход на лицето за осигурителният му стаж след 31 декември 1996 г. до датата на отпускане на пенсията.“

3. В ал. 4, т. 2 след думите „за същия период“ се поставя точка и запетая и се създава изречение второ:

„от 1 януари 2019 г. - съотношението между месечния осигурителен доход на лицето и средния осигурителен доход за страната за същия месец“.

4. В ал. 5 се създава изречение второ:

„От 1 януари 2019 г. индивидуалният коефициент се определя като средно съотношение от месечните съотношения по ал. 4, т. 2, изречение второ.“

5. Създава се нова ал. 7:

„(7) За периодите, през които лицата са осигурявани в универсален пенсионен фонд, индивидуалният им коефициент се намалява на базата на съотношението между размерите на осигурителните вноски за универсален пенсионен фонд и за фонд „Пенсии“ за трета категория труд за лицата, родени преди 1 януари 1960 г., по ред, определен с акт на Министерския съвет.“

6. Създава се нова ал. 8:

„(8) Индивидуалният коефициент не се намалява за периодите, за които натрупаните средства по индивидуалната партида на лицата в универсален пенсионен фонд са прехвърлени в Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система.“

7. Досегашната ал. 7 става ал. 9.

8. Досегашната ал. 8 става ал. 10 и в нея думите „по ал. 7“ се заменят с „по ал. 9“.

9. Досегашните ал. 9 и 10 стават съответно ал. 11 и 12.

10. Създава се ал. 13:

„(13) Размерът на пенсията по чл. 68а се намалява с 0,4 на сто за всеки недостигащ месец до навършване от лицето на възрастта му по чл. 68, ал. 1.“

§ 22. В чл. 75 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава изречение второ:

„След 31 декември 2016 г. процентът за всяка година осигурителен стаж нараства от първо число на всяка следваща календарна година с процент, определен съгласно чл. 70, ал. 1.“

2. В ал. 4, т. 1-3 думите „по чл. 70, ал. 7“ се заменят с „по чл. 70, ал. 9“.

§ 23. В чл. 79 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) След 31 декември 2016 г. коефициентите по ал. 1, т. 1-3 нарастват от първо число на всяка следваща календарна година с процент, определен съгласно чл. 70, ал. 1.”

2. Досегашните ал. 2 става ал. 3 и в нея думите „по чл. 70, ал. 7” се заменят с „по чл. 70, ал. 9”.

3. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

§ 24. В чл. 81, ал. 2 думите „по чл. 70, ал. 7” се заменят с „по чл. 70, ал. 9”.

§ 25. В чл. 102 се създава ал. 6:

„(6) При преизчисляване на пенсиите по чл. 68а размерът на намалението им по чл. 70, ал. 13 не се променя.”

§ 26. В чл. 124 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Допълнителното задължително пенсионно осигуряване се осъществява при условията и по реда на този дял въз основа на сключен договор на осигуреното лице с пенсионноосигурително дружество или въз основа на служебно разпределение при условията на чл. 137, ал. 4 и чл. 140, ал. 4.“

2. В ал. 2 след думата „договор” се добавя „или от датата на служебното разпределение във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване”.

§ 27. Създава се чл. 124а:

„Избор за възобновяване осигуряването на лицата по чл. 46, ал. 1 в универсален пенсионен фонд

Чл. 124а. (1) Лицата по чл. 46, ал. 1, които са избрали да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, могат да изберат да възобновят осигуряването си в универсален пенсионен фонд не по-късно от 5 години преди възрастта по чл. 68, ал. 1 и ако не им е отпусната пенсия за осигурителен стаж и възраст.

(2) Лицата по ал. 1 могат да упражнят правото си на избор след изтичане на една година от избора по чл. 46, ал. 1.

(3) Осигуряването по ал. 1 възниква от първо число на месеца, следващ месеца на избора.

(4) Изборът на осигуряване, редът и начинът за събиране и разпределение на увеличената осигурителна вноска за лицата по ал. 1 се уреждат с наредбата по чл. 179, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.“

§ 28. В чл. 125, ал. 1 т. 1 се изменя така:

„1. задължителност на участието с изключение на лицата, осигуряващи се по реда на чл. 46, ал. 1 и/или чл. 4в, ал. 1 във фонд „Пенсии“;“.

§ 29. В чл. 127 ал. 3, 6, 7 и 8 се отменят.

§ 30. В чл. 129 се създават ал. 12-19:

„(12) При промяна на осигуряването от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии”, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, натрупаните средства в индивидуалната партида на осигурените лица постъпват в Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система.

(13) Натрупаните средства в индивидуалната партида на осигурените лица по ал. 1 се превеждат от съответния универсален пенсионен фонд по сметка на Националната агенция за приходите в 6-месечен срок от възникване на осигуряването във фонд „Пенсии”, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

(14) При промяна на осигуряването от фонд „Пенсии”, съответно от фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, в универсален пенсионен фонд, ако за лицето има преведени средства в Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система, същите се прехвърлят по индивидуалната му партида в избрания от него универсален пенсионен фонд.

(15) При отпускане на пенсия по дял I на Кодекса за социално осигуряване на лице, за което са прехвърлени средства по реда на ал. 1, същите се прехвърлят във фонд „Пенсии”, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, на държавното обществено осигуряване.

(16) Операциите по ал. 12-15 са за сметка на бюджетните взаимоотношения с централния бюджет и/или на финансиране по чл. 154, ал. 16 от Закона за публичните финанси.

(17) Натрупаните средства по индивидуалните партиди на лицата по чл. 4в, ал. 1 се превеждат във фонд „Пенсии” в 6-месечен срок от избора.

(18) Министърът на финансите определя реда и начина за извършването и отчитането на операции по сметки на Националната агенция за приходите, централния бюджет, Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система и бюджета на държавното обществено осигуряване, произтичащи от прилагането на ал. 12-15.

(19) Редът и начинът за прехвърлянето на натрупаните средства по ал. 13, 14 и 16 и обменът на информацията (данните) се уреждат с наредбата по чл. 179, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.“

§ 31. В чл. 137 се правят следните изменения:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Осигурените лица участват в универсален пенсионен фонд чрез индивидуално заявление до пенсионноосигурителното дружество, подадено в срок до три месеца от първоначалното възникване на задължение за осигуряване. Индивидуално заявление до пенсионноосигурително дружество се подава и от лицата по чл. 124а, ал. 1. Редът за подаване на заявлението и изискванията към формата и съдържанието му се определят с наредба на комисията.“

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) За лицата, които не са избрали универсален пенсионен фонд по реда на ал. 3, се извършва служебно разпределение по регистрираните универсални фондове по начин и по ред, определени от Националната агенция за приходите и от комисията.”

§ 32. В чл. 139, ал. 1, т. 2 думата „пожизнено” се заличава и числото „70,99“ се заменя с „89,99“.

§ 33. В чл. 142, ал. 1, т. 2 думата „пожизнено” се заличава и числото „70,99“ се заменя с „89,99“.

§ 34. В чл. 157 се правят следните изменения:

1. В ал. 1, т. 1 буква „г” се отменя.

2. В ал. 3:

а) в т. 1 думите „а от 1 януари 2017 г. - 2,8 на сто“ и запетаята пред тях се заличават;

б) в т. 2 думите „а от 1 януари 2017 г. - 4,2 на сто“ и запетаята пред тях се заличават.

§ 35. Член 168 се изменя така:

„Право на професионална пенсия

Чл. 168. (1) От 1 януари 2016 г. осигурените лица в професионален пенсионен фонд придобиват право на пенсия за ранно пенсиониране при:

1. не по-малко от 10 години осигурителен стаж след 31 декември 1999 г. при условията на първа категория труд и възраст, 10 години по-ниска от възрастта им по чл. 68, ал. 1;

2. не по-малко от 15 години осигурителен стаж след 31 декември 1999 г. при условията на втора категория труд или при условията на първа и втора категория труд и възраст, 5 години по-ниска от възрастта им по чл. 68, ал. 1.

(2) При преценяване правото на пенсия по ал. 1 осигурителният стаж от първа категория труд допълва осигурителния стаж от втора категория труд без превръщане.

(3) Пенсията по ал. 1 се изплаща до навършване на възрастта по чл. 68, ал. 1 и не може да се получава заедно с пенсия за трудова дейност или със социална пенсия за инвалидност по част първа.

(4) Наличието на изискуемия осигурителен стаж се доказва с удостоверение от Националния осигурителен институт.”

§ 36. В чл. 355, ал. 1 думите „чл. 6, ал. 8“ се заменят с „чл. 6, ал. 9“.

§ 37. В преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В § 46 ал. 5 се изменя така:

„(5) При отпускане на пенсия по чл. 168 Националният осигурителен институт превежда прехвърлените на основание § 4а, ал. 1 средства от професионалния

пенсионен фонд, в който лицето е било осигурено към 31 декември 2010 г., и постъпилите осигурителни вноски във фонд „Пенсии“ след тази дата до 17 юни 2011 г. включително, по сметката на професионалния пенсионен фонд, който отпуска пенсията. Средствата се прехвърлят в 14-дневен срок от уведомяването на Националния осигурителен институт, че е отпусната пенсия от професионален пенсионен фонд.”

2. Параграф 5 се отменя.

3. В § 6, ал. 1 след думите „35 на сто“ се поставя запетая, добавя се „а от 1 юли 2019 г. – 40 на сто“ и се поставя запетая.

4. В § 22:

а) в ал. 1 думите „до трансформирането му в универсален пенсионен фонд“ се заличават;

б) алинеи 2-7 се отменят.

5. Създава се § 22у:

„§ 22у. Пенсиите за осигурителен стаж и възраст на лицата, които са придобили право на пенсия преди 1 януари 2015г. и на които осигуряването е прекратено до 31 декември 2014г., се отпускат от датата на прекратяване на осигуряването, ако заявлението е подадено в 6-месечен срок от тази дата, или от датата на заявлението, ако този срок е пропуснат.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 38. (1) Пенсиите за осигурителен стаж и възраст на лицата по чл. 4, ал. 1, т. 1-4 и 6 и чл. 4а, осигуряването на които е прекратено след придобиване на правото на пенсия, но не по-късно от 31 декември 2014 г., се отпускат от датата на прекратяване на осигуряването, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 6-месечен срок от тази дата. Ако заявлението е подадено след изтичане на 6-месечния срок от прекратяване на осигуряването, пенсиите се отпускат от датата на подаване на заявлението.

(2) Лицата с отпуснати пенсии за осигурителен стаж и възраст при условията на чл. 94, ал. 1 по заявления, подадени след 31 декември 2014 г., могат в 6-месечен срок от обнародването на закона да поискат пенсиите да им бъдат отпуснати при условията на ал. 2.

§ 39. За осигурените лица, родени след 31 декември 1959 г., за които е възникнало първоначално задължение за осигуряване след 31 декември 2014 г. до влизането в сила на този закон, се извършва служебно разпределение по регистрираните универсални фондове по начин и по ред, определени от Националната агенция за приходите и от комисията по чл. 120б, ал. 2.

§ 40. От 1 юли 2015 г. лицата по чл. 69, които имат необходимия осигурителен стаж за придобиване право на пенсия, могат да се пенсионират, без да се изисква

освобождаване от служба, съответно – уволнение или прекратяване на правоотношението.

§ 41. Лицата по чл. 69, които до 31 декември 2015 г. имат необходимия осигурителен стаж за придобиване право на пенсия, могат да се пенсионират без оглед на възрастта до 31 декември 2018 г.

§ 42. Лицата, на които е отпусната пенсия от държавното обществено осигуряване с начална дата до 31 декември 2015 г. и с намален индивидуален коефициент съгласно отменената ал. 3 на чл. 127, могат да поискат преизчисляването ѝ, ако в едногодишен срок от влизане в сила на този закон изберат да прехвърлят средствата от индивидуалните си партии в универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“ на държавното обществено осигуряване. В този случай пенсията се преизчислява от първо число на месеца, следващ този, през който е направен изборът. Осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване след преизчисляването на пенсията се превеждат във фонд „Пенсии“.

§ 43. (1) От 2017 г. до годината, в която процентът по чл. 70, ал. 1 достигне 1,5, пенсиите не се осъвременяват по чл. 100.

(2) Пенсиите, отпуснати с начална дата до 31 декември на годината, в която процентът по чл. 70, ал. 1 достига 1,5, се преизчисляват ежегодно от 1 юли на всяка календарна година, следваща годината на отпускането на пенсията, със съответния процент по чл. 70, ал. 1, изречение второ. Пенсиите за трудова злополука и професионална болест се преизчисляват ежегодно от 1 юли на всяка календарна година, като коефициентът по чл. 79, ал. 1, т. 1-3 се увеличава с процента по чл. 70, ал. 1, изречение второ.

§ 44. В Закона за Държавният фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система (обн., ДВ, бр. 98 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 99 от 2009 г. и бр. 15 от 2013 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 1 се създава ал. 4:

„(4) Във фонда се съхраняват и преведените средства по чл. 129, ал. 12 от Кодекса за социално осигуряване.“

2. В чл. 13, ал. 1, т. 1 след думата „депозити“ се добавя „и други сметки“.

3. В чл. 22 ал. 1-4 се изменят така:

„(1) Средствата на фонда се използват единствено за инвестиране с цел извличане на доходност и трансфериране на средства за бюджета на държавното обществено осигуряване за покриване на разходи за пенсии на фонд „Пенсии“, съответно на фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“, както и за възстановяване на прехвърлени средства в случаите по чл. 129, ал. 14 от Кодекса за социално осигуряване, включително за разходи за пенсии при отпускане на пенсия по дял I на Кодекса за социално осигуряване на лица, за които са преведени средства за фонда съгласно чл. 129, ал. 12 и 13 от Кодекса за социално осигуряване.

(2) Трансферирането, както и възстановяването на прехвърлени средства по ал. 1 се извършва от сметката на фонда чрез централния бюджет и от съответните сметки на Националния осигурителен институт и на Националната агенция за приходите.

(3) Не се допуска директно трансфериране на средства от фонда към сметки на държавното обществено осигуряване, както и директни разплащания от сметки на фонда за разходи на държавното обществено осигуряване и възстановяване на прехвърлени средства по чл. 129, ал. 14 от Кодекса за социално осигуряване.

(4) От сметките на фонда не могат да се извършват други плащания освен инвестирането на средствата и операциите по ал. 2 и 6.“

§ 45. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 30, 33, 34, 59, 63, 73, 80, 82, 86, 95 и 105 от 2006 г., бр. 46, 52, 53, 57, 59, 108 и 109 от 2007 г., бр. 36, 69 и 98 от 2008 г., бр. 12, 32, 41 и 93 от 2009 г., бр. 15, 94, 98, 100 и 101 от 2010 г., бр. 14, 31, 77 и 99 от 2011 г., бр. 26, 38, 40, 82, 94 и 99 от 2012 г., бр. 52, 98, 106 и 109 от 2013 г., бр. 1 от 2014 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2014 г. - бр. 14 от 2014 г.; бр. 18, 40, 53 и 105 от 2014 г. и бр. 12 и 14 от 2015 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 128 ал. 3 се изменя така:

„(3) Искания за недължимо платени или събрани суми за допълнително задължително пенсионно осигуряване се разглеждат само до размера на наличните средства в индивидуалната партида на лицето в пенсионноосигурителното дружество или до размера на средствата в Държавния фонд за гарантиране устойчивостта на държавната пенсионна система. В останалите случаи отношенията се уреждат между пенсионноосигурителното дружество, осигурителя и осигуреното лице.“

2. В чл. 179 ал. 2 и 3 се изменят така:

„(2) Националната агенция за приходите превежда вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване в срок до 30 дни от постъпването им от специализираната сметка по сметка на съответния пенсионен фонд, посочена от пенсионноосигурителното дружество, което го управлява. В същия срок по сметка на Националния осигурителен институт се превежда и увеличената осигурителна вноска за лицата по чл. 4б, ал. 1 и чл. 4в, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване.

(3) Редът за избор на осигуряване, внасяне, разпределяне на задължителните осигурителни вноски и обменът на информацията се уреждат с наредба, приета от Министерския съвет.“

§ 46. В Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г., бр. 28, 38, 49, 70, 85 и 111 от 2004 г., бр. 39, 45, 76, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17, 18, 30, 33, 34, 59, 80, 95 и 105 от 2006 г., бр. 11 от 2007 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2007 г. - бр. 26 от 2007 г.; бр. 31, 46, 59, 97, 100 и 113 от 2007 г., бр. 37, 71 и 110 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 19, 26, 43, 49, 58, 59, 62, 96, 97, 98 и 100 от 2010 г., бр. 9, 60, 99 и 100 от 2011 г. бр. 38, 60, 94, 101 и 102

от 2012 г., бр. 4, 15, 20, 23 и 106 от 2013 г., бр. 1, 18, 35, 53, 54 и 107 от 2014 г. и бр. 12 от 2015 г.) в чл. 40, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В т. 2 думите „чл. 6, ал. 8“ се заменят с „чл. 6, ал. 9“.
2. В т. 6 думите „чл. 6, ал. 10“ се заменят с „чл. 6, ал. 11“.

§ 47. В Закона за Министерството на вътрешните работи (обн., ДВ, бр. 53 от 2014 г.; изм. и доп., бр. 98 и 107 от 2014 г. и бр. 14 и 24 от 2015 г.) в чл. 183, ал. 3 след думите „държавните служители“ се добавя „по чл. 142, ал. 1, т. 1“.

§ 48. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон ръководителите на ведомствата, за чиито служители е приложим чл. 69 от КСО, правят пред Министерския съвет мотивирано предложение за промени в нормативната уредба за диференциране на длъжностите по съответните закони съобразно характера и особените условия на труд с оглед ползване на права за ранно пенсиониране от лицата, които ги заемат.

§ 49. Законът влиза в сила от 1 януари 2016 г. с изключение на:

1. Параграф 2 относно разпоредбата на чл. 4а, ал. 3, т. 6, § 3, § 5 относно разпоредбата на чл. 6, ал. 3, т. 10, § 21, т. 5-9, § 26-31, § 38-42, § 44-46.
2. Параграф 47, който влиза в сила от 1 април 2015 г.

**Председател на КТСДП:
Д-р Хасан Адемов**

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	553-02-47
Дата	02 / 07 2015 г.

15.52

ДО
Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Предоставям Ви общ законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, изготвен на основание чл. 78, ал. 2 от ПОДНС въз основа на приетите на първо гласуване законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 502-01-39, внесен от Министерския съвет на 26.05.2015 г. и законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, № 554-01-40, внесен от Радан Миленов Кънев и група народни представители на 26.02.2015 г.

София 8.07.2015 г.

Председател на КТСДП: _____

Д-р Хасан Адемов